TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH GIA LAI	CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Bản án số: 15/2021/DS-PT
Ngày: 08 - 4 - 2021
V/v *"Tranh chấp đòi bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng về tính mạng, tài sản"*

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH GIA LAI

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:
Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Lê Văn Hà;
Các Thẩm phán: Ông Giáp Bá Dự;
Ông Võ Đình Sớm.

- Thư ký phiên tòa: Bà Phan Thị Thy Thy- Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh Gia Lai.
- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Gia Lai tham gia phiên tòa: Bà Trịnh Thị Mỹ Hiền- Kiểm sát viên.

Ngày 08 tháng 4 năm 2021 tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh Gia Lai xét xử phúc thẩm công khai vụ án dân sự thụ lý số: 86/2020/TLPT-DS ngày 22 tháng 12 năm 2020 về việc *"Tranh chấp đòi bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng về tính mạng, tài sản"*;

Do bản án dân sự sơ thẩm số 45/2020/DS-ST ngày 12 tháng 11 năm 2020 của Tòa án nhân dân huyện I, tỉnh Gia Lai bị kháng cáo.

Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm số 05/2021/QĐ-PT ngày 22 tháng 02 năm 2021, giữa các đương sự:

1. Nguyên đơn: Anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X; cùng địa chỉ: Làng J, xã Ii, huyện I, tỉnh Gia Lai. Cả hai đều có mặt.

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của nguyên đơn: Ông Mai Văn Tấn - Trợ giúp viên pháp lý - Trung tâm trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh Gia Lai. Có mặt.

2. Bị đơn: Ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D; cùng địa chỉ: Làng J, xã I, huyện I, tỉnh Gia Lai. Anh Lầu Bá P có mặt. Chị Vừ Y D ủy quyền cho ông Lầu Bá R tham gia tố tụng. Ông Re có mặt.

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của bị đơn: Ông Ngô Đức Nam - Trợ giúp viên pháp lý - Trung tâm trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh Gia Lai. Có mặt.

Do có kháng cáo của bị đơn ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

1. Nguyên đơn Xồng Bá H, Lầu Y X và người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của nguyên đơn trình bày:

Ngày 28-01-2020, ông Lầu Bá P là cha của anh Lầu Bá Súa (sinh ngày 07-02-2003) cùng anh Xồng Bá H là cha của cháu Xồng Quang Thuận đi câu cá, bẫy chuột không có mặt

tại nhà thuộc làng J, xã I, huyện I, tỉnh Gia Lai. Đến khoảng 22 giờ 00 phút cùng ngày, anh Lầu Bá Súa đi qua nhà anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X nói muốn nói chuyện với chị X. Khi chị X mở của phòng khách thì anh Súa đi vào dùng tay ôm vai chị X. Bị bất ngờ nên chị X dùng tay đẩy Súa ra dẫn đến việc hai bên cãi nhau. Nghe thấy ồn ào nên bà Vừ Y D là mẹ của anh Súa đến can ngăn và nói anh Súa đi về nhà ngủ. Chị X đi đến nhà chị Ài kể lại sự việc cho chị Ài nghe và nhờ chị Ài gọi điện thoại báo cho Đội sản xuất số 5, Công ty TNHH MTV 715, Binh Đoàn 15 về việc nhà chị X có trộm và nhờ người đến giải quyết. Đến khoảng 23 giờ 30 phút, anh Nguyễn Thế Anh cùng anh Nguyễn Sỹ Viễn và một số người khác đến kiểm tra thì thấy nhà chị X các cửa bên trong đều bị khóa chốt, phía bên trong nhà không có tiếng động. Ngay lúc này, mọi người thấy trong nhà chị X có lửa bốc cháy dữ dội và nghe có tiếng trẻ con khóc nên mọi người tập trung đập cửa kính, đi lấy nước để dập lửa. Sau khi dập được lửa, phát hiện anh Súa nằm ngửa chết cháy trên nền nhà còn cháu Xồng Quang Thuận (sinh ngày 19-01-2016) là con của anh H và chị X chết cháy nằm sấp trên giường, đồ đạc trong phòng bị cháy hoàn toàn. Qua kết quả điều tra của Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Gia Lai, xác định anh Lầu Bá Súa là người thực hiện hành vi đốt nhà của anh H và chị X làm cháu Xồng Quang Thuận là con của anh H và chị X bị chết và gây thiệt hại về tài sản cho anh H và chị X.

Do khi gây thiệt hại cho anh H và chị X, anh Súa mới 17 tuổi 01 tháng 10 ngày, chưa đủ 18 tuổi nên anh H và chị X khởi kiện yêu cầu ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D là cha, mẹ của anh Lầu Bá Súa (sinh ngày 07-02-2003, chết ngày 28-01-2020) phải bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng về tính mạng, tài sản do anh Lầu Bá Súa là người chưa thành niên từ đủ 15 tuổi đến dưới 18 tuổi gây ra cho anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X gồm: Thiệt hại về tính mạng của cháu Xồng Quang Thuận, sinh ngày 19-1-2016 là con của anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X: Chi phí mai táng là 52.000.000 đồng, trừ đi số tiền ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D đã trả là 30.000.000 đồng, còn lại là 22.000.000 đồng; Tiền tổn thất về tinh thần là 100 tháng lương cơ sở x 1.490.000 đồng/tháng = 149.000.000 đồng; Thiệt hại về tài sản của anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X: Cháy nhà và đồ đạc trong nhà là 30.213.000 đồng; Tiền mặt để trong tủ bị cháy là 100.500.000 đồng; Tổng cộng là: 299.713.000 đồng.

2. Bị đơn ông Lầu Bá P, bà Vừ Y D và người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của bị đơn trình bày:

Anh Lầu Bá Súa là con của ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D. Ngày 28-01-2020, anh Súa đã làm cháy nhà nên cháu Xồng Quang Thuận chết và thiệt hại tài sản do đốt nhà của anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X. Ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D không thống nhất nội dung sự việc theo Thông báo số 178/CSHS ngày 16-3-2020 của Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Gia Lai về việc không khởi tố vụ án hình sự vì chưa làm rõ nguyên nhân dẫn đến việc anh Súa tự tử. Trước khi chết, anh Súa còn đang sống phụ thuộc vào gia đình, không có tài sản gì để bồi thường. Đối với yêu cầu khởi kiện của anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X, ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D chỉ đồng ý bồi thường một phần gồm tiền chi phí mai táng cho cháu Thuận với số tiền là 30.000.000 đồng và bồi thường thiệt hại về tài sản theo kết quả định giá là 30.213.000 đồng. Đối với số tiền mặt để trong tủ bị cháy là 100.500.000 đồng mà anh H và chị X yêu cầu thì không có chứng cứ nào để chứng minh nên không đồng ý bồi thường. Đối với tiền tổn thất về tinh thần đề nghị Hội đồng xét xử xem xét theo quy định của pháp luật do sự việc xảy ra chị Lầu Y X cũng một phần có lỗi do có quan hệ tình cảm với anh Lầu Bá Súa dẫn đến việc anh Súa đã đốt nhà anh H và chị X để tự tử nên họ cũng phải chịu một phần thiệt hại, anh Súa cũng đã bị chết và hoàn cảnh gia đình ông Lầu

Bá P và bà Vừ Y D cũng đang rất khó khăn, thu nhập chính chủ yếu của cả gia đình là từ tiền lương công nhân của ông Lầu Bá P trung bình chỉ khoảng 3.000.000 đồng/tháng.

Tại bản án dân sự sơ thẩm số 45/2020/DS-ST ngày 12 tháng 11 năm 2020 của Tòa án nhân dân huyện I, tỉnh Gia Lai đã quyết định:

- Áp dụng Điều 144, Điều 147, Điều 482 của Bộ luật Tố tụng dân sự;

- Áp dụng Điều 288, Điều 584, Điều 585, Điều 586, Điều 589, Điều 591 của Bộ luật Dân sự;

- Áp dụng Điều 12, Điều 14, Điều 26 Nghị quyết quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội.

Tuyên xử:

Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X.

Buộc ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D phải liên đới bồi thường cho anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X toàn bộ thiệt hại về tính mạng của cháu Xồng Quang Thuận là 89.400.000 đồng *(Tám mươi chín triệu bốn trăm nghìn đồng).*

Buộc ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D phải liên đới bồi thường cho anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X toàn bộ thiệt hại về tài sản là 30.213.000 đồng *(Ba mươi triệu hai trăm mười ba nghìn đồng).*

Quyết định về việc bồi thường thiệt hại về tính mạng được thi hành ngay mặc dù Bản án sơ thẩm có thể bị kháng cáo, khiếu nại, kháng nghị, kiến nghị.

Miễn toàn bộ tiền án phí dân sự sơ thẩm anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X phải nộp là 5.980.650 đồng *(Năm triệu chín trăm tám mươi nghìn sáu trăm năm mươi đồng)*; Miễn toàn bộ tiền án phí dân sự sơ thẩm ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D phải nộp là 8.005.000 đồng *(Tám triệu không trăm không năm nghìn đồng)*.

Ngoài ra, Tòa án cấp sơ thẩm còn thông báo quyền yêu cầu, tự nguyện hoặc bị cưỡng chế thi hành án và thời hiệu thi hành án; tuyên quyền kháng cáo của các đương sự.

- Ngày 23 tháng 11 năm 2020 bị đơn ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D có đơn kháng cáo toàn bộ bản án số 45/2020/DS-ST ngày 12-11-2020 của Tòa án nhân dân huyện I, tỉnh Gia Lai. Yêu cầu Tòa án cấp phúc thẩm giải quyết bao gồm:

- Tiến hành xem xét, thẩm định tại chỗ lại về thực tế tài sản thiệt hại.

- Không chấp nhận bồi thường thiệt hại về tính mạng như Tòa án cấp sơ thẩm đã tuyên.

- Không đồng ý số tiền mai táng như gia đình bị hại đã nêu, gia đình chỉ đồng ý bồi thường theo hóa đơn chứng từ mà gia đình bị hại đã cung cấp.

Tại phiên toà phúc thẩm, nguyên đơn giữ nguyên yêu cầu khởi kiện, người kháng cáo giữ nguyên nội dung kháng cáo; Các đương sự không thỏa thuận được với nhau về việc giải quyết vụ án.

Kiểm sát viên đề nghị Hội đồng xét xử phúc thẩm Trong phần phát biểu quan điểm về việc giải quyết vụ án, đại diện Viện Kiểm Sát tỉnh Gia Lai cho rằng: Thẩm phán Chủ tọa phiên tòa và Hội đồng xét xử đã chấp hành đúng các quy định về tố tụng dân sự; các đương

sự đã thực hiện đúng quyền và nghĩa vụ của mình. Về nội dung, đề nghị HĐXX không chấp nhận kháng cáo của bị đơn, giữ nguyên bản án sơ thẩm.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án đã được thẩm tra tại phiên tòa và căn cứ vào kết quả tranh luận, ý kiến của Kiểm sát viên tại phiên tòa; Hội đồng xét xử nhận định về việc giải quyết và yêu cầu kháng cáo như sau:

[1] Qua kết quả điều tra của Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an, tỉnh Gia Lai, xác định anh Lầu Bá Súa là người thực hiện hành vi đốt nhà của anh H và chị X làm cháu Xồng Quang Thuận là con của anh H và chị X bị chết và gây thiệt hại về tài sản cho anh H và chị X.

Do khi gây thiệt hại, anh Súa mới 17 tuổi 01 tháng 10 ngày, chưa đủ 18 tuổi nên anh H và chị X khởi kiện yêu cầu ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D là cha, mẹ của anh Lầu Bá Súa (sinh ngày 07-02-2003, chết ngày 28-01-2020) phải bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng về tính mạng, tài sản do anh Lầu Bá Súa là người chưa thành niên từ đủ 15 tuổi đến dưới 18 tuổi gây ra.

Tòa án cấp sơ thẩm đã áp dụng các quy định tại các Điều 288, 584, 585, 586, 589, 591 của Bộ luật dân sự để giải quyết buộc ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D là cha, mẹ của anh Lầu Bá Súa phải bồi thường thiệt hại do tính mạng bị xâm phạm đối với cháu Xồng Quang Thuận và bồi thường thiệt hại về tài sản do hành vi đốt nhà gây ra bởi anh Lầu Bá Súa là có căn cứ, đúng quy định của pháp luật.

[2] Xét đơn kháng cáo của ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D, Hội đồng xét xử xét thấy:

[2.1] Với yêu cầu tiến hành xem xét, thẩm định tại chỗ lại về thực tế tài sản thiệt hại.

Xét thấy: Thiệt hại về tài sản do hành vi đốt nhà mà anh Lầu Bá Súa gây ra đã được ghi nhận, xác định trong quá trình khám nghiệm hiện trường; tài sản bị thiệt hại đã được định giá theo đúng quy định pháp luật nên không cần thiết phải xem xét, thẩm định lại tài sản bị thiệt hại. Không chấp nhận yêu cầu kháng cáo này của bị đơn.

[2.2] Với yêu cầu không chấp nhận bồi thường thiệt hại về tính mạng như Tòa án cấp sơ thẩm đã tuyên.

Xét thấy: Hội đồng xét xử cấp sơ thẩm xác định các khoản bị đơn phải bồi thường do tính mạng bị xâm phạm đối với cháu Xồng Quang Thuận gồm:

- Chi phí mai táng: 30.000.000 đồng
- Tiền bồi thường tổn thất về tinh thần: 89.400.000 đồng (= 60 tháng lương cơ sở).

Đối với các khoản chi phí mai táng: Việc bị đơn cho rằng chỉ bồi thường chi phí theo hóa đơn chứng từ mà nguyên đơn cung cấp là không thỏa đáng vì với chi phí mai táng, pháp luật cho phép chấp nhận các khoản chi phí hợp lý là chi phí thực tế cần thiết để phục vụ cho việc mai táng gồm các khoản tiền mua quan tài, các vật dụng cần thiết cho việc khâm liệm, khăn tang, hương, nến, hoa, thuê xe tang và các khoản chi khác phục vụ cho việc chôn cất hoặc hỏa táng nạn nhân theo thông lệ chung (các chi phí thực tế này không cần thể hiện bằng hóa đơn,chứng từ), với mức bồi thường 30.000.000 đồng là phù hợp với thực tế; mặc khác hai bên cũng đã tự thỏa thuận và đã bồi thường xong về khoản chi phí này nên không có căn cứ để xem xét lại mức bồi thường.

Đối với khoản tiền bồi thường tổn thất về tinh thần Hội đồng xét xử cấp sơ thẩm khi giải quyết đã đánh giá mức độ, xem xét điều kiện, hoàn cảnh kinh tế của bị đơn nên đã xác

định số tiền phải bồi thường tương đương với mức 60 tháng lương cơ sở (trong khi pháp luật cho phép mức tối đa bằng 100 lần mức lương cơ sở). Việc áp dụng mức bồi thường như trên là phù hợp, không có căn cứ để xem xét, giảm mức bồi thường về khoản tiền này.

Không chấp nhận yêu cầu kháng cáo này của bị đơn.

Từ những phân tích và nhận định như trên, xét thấy bản án sơ thẩm đã xét xử, chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của Nguyên đơn là có căn cứ, đúng pháp luật. Tại phiên tòa phúc thẩm không có căn cứ để chấp nhận yêu cầu kháng cáo của ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D.

[3] Về án phí dân sự phúc thẩm: Áp dụng điểm đ khoản 1 Điều 12 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Uỷ ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án; Miễn án phí Dân sự phúc thẩm với ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D do là người đồng bào dân tộc thiểu số ở các xã có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn. Hoàn trả số tiền 300.000 đồng *(Ba trăm nghìn đồng)* tạm ứng án phí phúc thẩm cho ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

1. Căn cứ khoản 1 Điều 308 Bộ luật Tố tụng Dân sự.

Không chấp nhận đơn kháng cáo của ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D; giữ nguyên Bản án dân sự sơ thẩm số 45/2020/DS-ST ngày 12-11-2020 của Tòa án nhân dân huyện I, tỉnh Gia Lai.

2. Căn cứ khoản 6 Điều 26; Điều 39; 40;148 Bộ luật tố tụng Dân sự.

- Áp dụng Điều 288, 584, 585, 586, 589, 591 Bộ luật Dân sự.
- Áp dụng điểm đ khoản 1 Điều 12, khoản 1 Điều 29 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Uỷ ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án;

Tuyên xử :

+ Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X.

+ Buộc ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D phải liên đới bồi thường cho anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X toàn bộ thiệt hại do tính mạng bị xâm hại của cháu Xồng Quang Thuận là 89.400.000 đồng *(Tám mươi chín triệu bốn trăm nghìn đồng).*

+ Buộc ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D phải liên đới bồi thường cho anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X toàn bộ thiệt hại về tài sản là 30.213.000 đồng *(Ba mươi triệu hai trăm mười ba nghìn đồng).*

Quyết định về việc bồi thường thiệt hại về tính mạng được thi hành ngay mặc dù Bản án sơ thẩm có thể bị kháng cáo, khiếu nại, kháng nghị, kiến nghị.

Kể từ ngày người được thi hành án có đơn yêu cầu thi hành án cho đến khi thi hành án xong, hàng tháng người phải thi hành án còn phải trả lãi đối với số tiền còn phải thi hành án tương ứng với thời gian chậm trả tại thời điểm thanh toán với mức lãi suất quy định tại khoản 2 Điều 468 của Bộ luật Dân sự.

Miễn toàn bộ tiền án phí dân sự sơ thẩm anh Xồng Bá H và chị Lầu Y X phải nộp là 5.980.650 đồng (Năm triệu chín trăm tám mươi nghìn sáu trăm năm mươi đồng); Miễn toàn bộ tiền án phí dân sự sơ thẩm ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D phải nộp là 8.005.000 đồng (Tám triệu không trăm không năm nghìn đồng).

Trường hợp Bản án được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thoả thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các Điều 6, 7, 7a, 7b và 9 Luật Thi hành án dân sự; Thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 Luật Thi hành án dân sự.

3. Về án phí dân sự phúc thẩm: Áp dụng điểm đ khoản 1 Điều 12 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Uỷ ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án: Miễn án phí Dân sự phúc thẩm với ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D do là người đồng bào dân tộc thiểu số ở các xã có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn.

Hoàn trả cho ông Lầu Bá P và bà Vừ Y D số tiền 300.000 đồng *(Ba trăm nghìn đồng)* tiền tạm ứng án phí phúc thẩm tại Biên lai thu tạm ứng phí, lệ phí Tòa án số 0011752 ngày 25-11-2020 của Chi cục thi hành án dân sự huyện I, tỉnh Gia Lai.

4. Các quyết định khác của án sơ thẩm không bị kháng cáo, kháng nghị có hiệu lực pháp luật kể từ ngày hết thời hạn kháng cáo, kháng nghị.

5. Bản án phúc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án.

Nơi nhận:
- VKSND tỉnh Gia Lai;
- TAND huyện I;
- Chi cục THADS huyện I;
- Các đương sự;
- Lưu TDS, HSVA, AV, VT

TM HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA

Lê Văn Hà